

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Χρόνια τώρα, που διδάσκω στα ακαδημαϊκά αμφιθέατρα, έχω παρατηρήσει την ολοένα αυξανόμενη δυσκολία –πιθανόν και λόγω της έλλειψης ενδιαφέροντος της νέας γενιάς για τα πολιτικά πράγματα– των φοιτητών και φοιτητριών να ορίσουν με μια σχετική ακρίβεια και αυστηρότητα τις έννοιες στο πεδίο της πολιτικής επιστήμης. Παρατηρώ επίσης την αδυναμία τους να διαχωρίσουν τη μια έννοια από την άλλη και να τις χρησιμοποιήσουν στο πολιτικό τους λεξιλόγιο με μια κάποια άνεση.

Την ίδια δυσκολία πάντως παρατηρώ και σε άλλες χώρους που είναι επαγγελματικά υποχρεωμένοι να έχουν κάποιο βαθμό εξοικείωσης με την πολιτική, όπως είναι, για παράδειγμα, οι δημοσιογράφοι ή οι εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Κι όμως, η αποσαφήνιση των εννοιών, έχει εξαιρετική σημασία, όχι μόνο γιατί, όπως σε κάθε επιστημονικό αντικείμενο, οι ορισμοί των εννοιών επιτρέπουν τη βασική κατανόηση των πορισμάτων και των επιστημονικών επιτευγμάτων, αλλά και γιατί στην πολιτική επιστήμη, ιδιαίτερα, οι έννοιες «συνομιλούν» με την κοινωνία, και μπορούν να έχουν πολύ ευρύτερες επιπτώσεις από «απλές» ακαδημαϊκές παρεξηγήσεις.

Για παράδειγμα, ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αντιμετωπίζουν με τις πολιτικές έννοιες είναι αυτό που ο Γιοναννί Sartori όρισε ως εννοιολογική υπερέκταση· την ακατάσχετη, ουσιαστικά, χρήση ενός όρου, που επεκτείνεται στην περιγραφή πολύ ευρύτερων και εντέλει διαφορετικών ως προς την ουσία τους φαινομένων. Μου έρχεται στο μυαλό η ατέρμονη και,

σχεδόν κουραστική, χρήση των λέξεων «φασισμός» και «φασίστας» στους νεανικούς, ιδιαίτερα, χώρους προκειμένου να επισημανθούν ή και να καταγγεληθούν πράγματα ή συμπεριφορές. Αν και ο όρος φασισμός αυτός καθαυτός προσδιορίζει ένα σύνθετο ιστορικό φαινόμενο, εντούτοις έφτασε να χρησιμοποιείται για να δηλώσει ό,τι είναι αυταρχικό και αντιδημοκρατικό, ό,τι είναι καταπιεστικό και ανελεύθερο, ό,τι δεν είναι φιλελεύθερο και ανεκτικό, με άλλα λόγια, σχεδόν οτιδήποτε δεν αρέσει σε αυτόν που εκφέρει τον όρο. Αυτό, εκτός του ότι είναι λάθος βεβαίως, μπορεί να έχει πολιτικές και ιδεολογικές επιπτώσεις. Χρησιμοποιώντας έναν όρο που είναι ιδιαίτερα φορτισμένος και απονομιμοποιημένος ιστορικά, μπορούμε να υπονομούσουμε έναν πολιτικό αντίπαλο, να απονομιμοποιήσουμε μια πολιτική συμπεριφορά ή μια πολιτική δραστηριότητα.

Υπό το παραπάνω πρίσμα το ελληνικό κοινό και ιδιαίτερα όσοι με τον έναν ή τον άλλον τρόπο επιθυμούν ή έχουν ανάγκη μιας μεγαλύτερης αποσαφήνισης των όρων της πολιτικής πιστεύω πως θα βρουν στο συγκεκριμένο βιβλίο ένα ιδιαίτερα χρήσιμο βοήθημα. Στο έργο αυτό παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες, οι ιδεολογίες και οι αξίες, τα πολιτικά συστήματα και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις που συνδέονται με την πολιτική με έναν τρόπο συνοπτικό, εύχρηστο αλλά και μεθοδολογικά ορθό, γεγονός που κάνει το εγχείρημα να αποτιμάται ως εξαιρετικής ποιότητας και χρησιμότητας. Ο Heywood είναι γνωστός στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό και από άλλα του εισαγωγικά εγχειρίδια στο πεδίο της πολιτικής επιστήμης και της πολιτικής θεωρίας. Πρόκειται για έναν έμπειρο και από τους πλέον αναγνωρισμένους, στα θέματα της διδασκαλίας της πολιτικής επιστήμης, ερευνητή. Αυτό αποτελεί αναμφίβολα ένα ακόμη εχέγγυο για την αξία αυτού του βιβλίου.

Νίκος Μαραντζίδης
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας